



PERfekcyjne narzędzie do oceny
zachowania behawioralnego na lekcji
wychowania fizycznego dla dzieci z
autyzmem w szkole podstawowej (w wieku
5–11 lat)



Korzystanie z narzędzia: Bycie skutecznym nauczycielem wychowania fizycznego oznacza tworzenie programów, które najlepiej odpowiadają bieżącym potrzebom uczniów. W przypadku wielu uczniów, w tym tych z autyzmem, ocena WF, planowanie i nauczanie muszą uwzględniać umiejętności behawioralne i sensoryczne. Dlatego korzystaj z tego narzędzia, współpracując bezpośrednio z autystycznym uczniem, aby testować, obserwować i oceniać jego potrzeby w tych dziedzinach. Skupiamy się tutaj głównie na elementach behawioralnych i sensorycznych. Należy dokonać odpowiednich adaptacji w części poświęconej umiejętnościom motorycznym, aby sprostać potrzebom rozwojowym, kulturowym i narodowym dziecka/regionu. Należy jednak kierować się podobną logiką tworzenia jasnych zadań, bezpośredniego testowania i obserwacji oraz oceniania obserwowalnych odpowiedzi.

Jak oceniać: Całą ocenę należy przeprowadzić poprzez bezpośrednią obserwację/interakcję z dzieckiem. Idealnie byłoby, gdybyś zrobił to kilka razy przed punktacją dowolnego obszaru. Kryteria przedstawiono poniżej, ale należy pamiętać o następujących kwestiach:

Wynik 0 oznacza, że umiejętność w ogóle nie została zaobserwowana. Wynik 1 oznacza, że umiejętność została częściowo zaobserwowana i/lub wymagała pomocy. Wynik 2 oznacza, że zjawisko to było obserwowane przez większość czasu i wykonywane niezależnie.

Dodatkowe uwagi:

trudnych zachowań , chociaż wszystkie dzieci są wyjątkowe, dzieci z autyzmem mogą angażować się w trudne zachowania, takie jak: napady złości, agresja, zachowania samookaleczające, zachowania powtarzalne (działania i/lub wokalizacje) oraz perseweratywna mowa/działania.



Komunikacja jest wspominana wielokrotnie. Należy pamiętać, że dzieci autystyczne mogą porozumiewać się na różne sposoby, głosowo, za pomocą znaków, korzystając z systemu komunikacji poprzez wymianę obrazów (PECS) lub korzystając z urządzeń do komunikacji wspomagającej lub wspomagającej (AAC), takich jak tablet.

Umiejętności behawioralne w kontekście PE

Zadanie	Wynik	Nazwa zadania	Cel zadania	Jak ocenić	Kryteria	Notatki
B1	0 1 2	Postępowanie według wskazówek (indywidualne)	Postępuje zgodnie z wieloetapowymi wskazówkami, gdy są one przekazywane bezpośrednio dziecku.	Przedstaw dziecku wieloetapową instrukcję (np. zdejmij buty i usiądź na podłodze) indywidualnie dziecku (możesz podać imię dziecka).	1= Podąża za częścią kierunku. 2= Podąża wszystkimi częściami kierunku bez pomocy.	
B2	0 1 2	Postępowanie zgodnie ze wskazówkami (grupa)	Wykonuje instrukcje jednoetapowe w grupie 5 lub więcej dzieci.	Przedstaw jednoetapową instrukcję grupie pięciorga dzieci (np. wszyscy wstają), nie podając imienia	1= Postępuje zgodnie ze wskazówkami w grupie 2-4 dzieci. 2= Podąża za kierunkiem grupy 5 osób bez pomocy.	



				dziecka.		
B3	0 1 2	Przestrzeganie zasad	Przestrzega podstawowych zasad panujących w klasie WF, które są wywieszane w klasie/które zostały sprawdzone przez cały czas trwania sesji WF.	Przedstaw wszystkie zasady (np. trzymanie rąk przy sobie, używanie języka pełnego szacunku itp.) i wywiesza je w klasie.	1= Podczas sesji przestrzega około 75% zasad. 2= Przestrzega zasad przez całą sesję.	
B4	0 1 2	Inicjacje rówieśnicze	Podchodzi do partnera przynajmniej raz podczas lekcji wychowania fizycznego, aby zadać pytanie lub poprosić o jakiś przedmiot.	Obserwuj podczas sesji WF, czy dziecko samodzielnie podchodzi do rówieśnika w odpowiedni sposób, aby wyrazić prośbę.	1= Podchodzi do rówieśnika, ale robi to przy użyciu nieodpowiedniego języka i/lub kontaktu fizycznego. 2= Podchodzi do partnera i zadaje odpowiednie pytanie/prośbę, szanując przestrzeń osobistą.	
B5	0 1 2	Udział w grupie	Odpowiada na pytanie/prośbę przedstawioną w grupie 5 lub więcej dzieci, aby albo udzielić odpowiedzi, albo	W grupie minimum 5 dzieci poprosz ohotnika,	1= Odpowiada na żądanie, ale nie czeka na	



			wykonać działanie przynajmniej raz podczas sesji WF.	aby odpowiedział na pytanie lub zamodelował jakąś czynność (np. kto może pokazać klasie, jak wykonać podskok?). Zapewnij wiele możliwości podczas całej sesji PE.	wybranie/wezwanie. 2= Odpowiada na prośbę po wybraniu przez nauczyciela (odpowiedź nie musi być dokładna).	
B6	0 1 2	Gotowość klasowa	Przychodzi na zajęcia WF z odpowiednimi przedmiotami (np. odzieżą/obuwem).	Na początku zajęć WF sprawdź, czy dziecko samodzielnie przyniosło wszystkie potrzebne rzeczy.	1= Przybywa z kilkoma niezbędnymi przedmiotami. 2= Samodzielnie przybywa z niezbędnymi przedmiotami.	
B7	0 1 2	Przejścia	Przechodzi z jednej czynności do drugiej (przechodzi) w trakcie sesji WF, nie wykazując trudnych zachowań ani nie potrzebuje pomocy.	Podczas sesji WF zaprezentuj wiele możliwości przejścia i obserwuj, jak dziecko	1= Przejścia nie wymagają trudnego zachowania, ale wymagają dodatkowych wskazówek/pomocy.	



				przechodzi.	2= Samodzielne przejścia bez trudnych zachowań.	
B8	0 1 2	Rozpoczęcie zarządzania sobą	Wykazuje umiejętność etykietowania własnego zachowania i wyznaczania celów.	Podczas sesji przy wielu okazjach pytaj dziecko, co robi, czy jest prawidłowe i co można zmienić.	1= Dziecko potrafi odpowiadać na pytania, korzystając z podpowiedzi/pomocy. 2= Dziecko potrafi samodzielnie odpowiadać na pytania.	
B9	0 1 2	Komunikacja	Odpowiednio komunikuje nauczycielowi WF podczas sesji swoje pragnienia i potrzeby.	Podczas sesji WF obserwuj, czy dziecko samodzielnie komunikuje swoje pragnienia/potrzeby. Jeśli ma to zastosowanie, upewnij się, że wszelkie niezbędne narzędzia	1= Komunikuje swoje potrzeby nauczycielowi WF za pomocą podpowiedzi/pomocy. 2= Samodzielnie komunikuje potrzeby nauczycielowi wychowania fizycznego, nie	



				komunikacyjne są łatwo dostępne (np. urządzenie PECS, AAC).	zachowując się prowokująco.	
B10	0 1 2	Nauka w atmosferze grupowej	Demonstruje nową umiejętność w formie nauczania grupowego z udziałem 5 lub więcej dzieci.	Podczas sesji WF naucz klasę, w grupach liczących co najmniej 5 osób, nowej umiejętności (np. kopania piłki) i obserwuj, czy dziecko nauczyło się tej umiejętności podczas nauczania grupowego.	1=Częściowo demonstruje umiejętności lub potrzebuje pomocy podczas sesji nauczania. 2= W pełni demonstruje umiejętność bez dodatkowej pomocy.	
B11	0 1 2	Wpływ na środowisko uczenia się innych	Przez cały czas trwania sesji WF angażuje się w zachowania wspierające naukę wszystkich dzieci.	Obserwuj podczas sesji WF, czy dziecko nie przejawia zachowań, które wpływają na zdolność uczenia się innych dzieci	1= Potrzebna była minimalna pomoc/podpowiedzi , aby powstrzymać się od zachowań, które mogłyby negatywnie wpłynąć na inne dzieci.	



				(np. wydawanie bardzo głośnych dźwięków, niszczenie materiałów itp.).	2= Przez cały czas trwania sesji zachowywał się w sposób wspierający uczenie się innych, bez potrzeby pomocy lub przypomnień.	
B12	0 1 2	Pozostając w otoczeniu grupy	Przebywa w grupie składającej się z 5 lub więcej dzieci przez cały czas trwania sesji WF.	Podczas zajęć WF obserwujemy, czy dziecko przebywało w wyznaczonych miejscach.	1= Potrzebna była minimalna pomoc/podpowiedzi , aby pozostać w wyznaczonych obszarach. 2= Samodzielnie przebywał w wyznaczonych miejscach przez całą sesję.	
B13	0 1 2	Odpowiedzi rówieśników	Odpowiada na wszystkie pytania/prośby przedstawione przez rówieśników podczas sesji PE.	Podczas sesji WF dziecko samodzielnie i we właściwy sposób reaguje na prośby rówieśników.	1= Czasami odpowiada na pytania/prośby rówieśników. 2= Konsekwentnie odpowiada na	



					pytania/prośby rówieśników, używając odpowiedniego języka i kontaktu fizycznego.	
--	--	--	--	--	----------------------------------------------------------------------------------	--

Umiejętności sensoryczne w kontekście PE

Zadanie	Wynik	Nazwa zadania	Cel zadania	Jak ocenić	Kryteria	Notatki
S1	0 1 2	Stopy odrywają się od ziemi	Komunikuje opinię na temat stóp odrywających się od podłoża podczas czynności WF, takich jak skakanie, bez angażowania się w wymagające zachowania.	Zapytaj dziecko o poziom komfortu podczas wykonywania zadania (np. oderwanie stóp od podłoża) i obserwuj jego reakcję podczas danej czynności (np. skakania), jeśli to konieczne (nie zmuszaj dziecka do	1= Nie wyraża swojej opinii na temat zadania (np. oderwanie stóp od podłoża), ale wydaje się, że mu to odpowiada (nie angażuje się w wymagające zachowania). 2= Komunikuje swoją opinię na temat zadania (np. oderwanie	
S2	0 1 2	Upadek/wysokość	Komunikuje swoją opinię na temat upadków/wysokości podczas zajęć WF, takich jak wspinanie się po linie lub drabinie na wysoką zjeżdżalnię, bez angażowania się w wymagające zachowania.			
S3	0 1 2	Głowa do góry	Komunikuje opinię na temat trzymania			



		nogami	głowy do góry nogami podczas czynności WF, takich jak salta lub używania sprzętu gimnastycznego, bez angażowania się w wymagające zachowania.	angażowania się w czynność, jeśli wyraża dyskomfort)).	stóp od ziemi) bez angażowania się w wymagające zachowanie, a jego reakcja wydaje się odpowiadać jego reakcji (np. mówi, że wszystko w porządku i wydaje się, że sprawia mu przyjemność skakanie).	
S4	0 1 2	Reakcje na dotyk	Komunikuje opinię na temat bycia dotykanym/dotykania innych podczas zajęć WF, takich jak trzymanie się za ręce podczas tworzenia koła lub wykonywanie pozycji jogi z partnerem, bez angażowania się w trudne zachowania.			
S5	0 1 2	Stojąc w kolejce/blisko innych	Komunikuje swoją opinię na temat stania w kolejce/blisko innych podczas zajęć WF, takich jak czekanie w kolejce po wodę lub pilnowanie kogoś podczas gry w koszykówkę, bez angażowania się w wymagające zachowania.			
S6	0 1 2	Zajęcia ruchowe	Komunikuje opinię na temat nadmiernego ruchu podczas zajęć WF, takich jak kręcenie się lub szybki taniec, bez angażowania się w trudne zachowania.			
S7	0 1 2	Działalność stacjonarna	Komunikuje opinię na temat konieczności pozostawania nieruchomo podczas zajęć WF, takich jak taniec			



			zamrażający, bez angażowania się w trudne zachowania/ciągły ruch.			
S8	0 1 2	Przebywanie w hałaśliwym otoczeniu	Komunikuje swoją opinię na temat przebywania w hałaśliwym otoczeniu podczas zajęć wychowania fizycznego, na przykład gdy dzieci i personel rozmawiają w tym samym czasie w sali gimnastycznej, w której słychać echo, bez angażowania się w trudne zachowania.			
S9	0 1 2	Przebywanie w jasno oświetlonym otoczeniu	Komunikuje opinię na temat przebywania w jasno oświetlonym otoczeniu podczas zajęć WF, bez angażowania się w trudne zachowania.			

Zdolności motoryczne

Nie jest to pełna lista, ale dotyczy to umiejętności motorycznych, na które należy zwrócić uwagę już na początku szkoły podstawowej. Na końcu tej sekcji można dodać dodatkowe umiejętności motoryczne, stosując ten sam format, aby dostosować je do określonych krajowych programów nauczania i/lub wieku/klasę/poziomu rozwoju.

Zadanie	Wynik	Nazwa zadania	Cel zadania	Jak ocenić	Kryteria	Notatki
M1	0 1 2	Imitacja silnika	Naśladuje sekwencję czynności	Podaj model	1= Naśladuje	



		brutto	ruchowych modelowaną przez nauczyciela wychowania fizycznego.	sekwencji motorycznej (np. dwa ruchy taneczne), a następnie poprosz dziecko, aby naśladowało sekwencję dopiero po tym, jak to zademonstrujesz.	część sekwencji. 2= Niezależnie imituje pełną sekwencję.	
M2	0 1 2	Skakanie	Przeskakuje na jednej nodze przez pokój na odległość co najmniej 7 metrów, nie spadając.	Przyklej dwie linie na ziemi w odległości około 7 metrów od siebie. Powiedz dziecku, żeby stanęło na jednej linii i przeskoczyło na jednej nodze na drugą, nie spadając.	1= Przeskakuje 4-6 metrów bez upadku. 2= Przeskakuje całą odległość bez upadku.	
M3	0 1 2	Dokładność rzucania	Rzuca piłkę nad głową z odległości 4 metrów, aby trafić w cel o wielkości około 1 metra.	Przyklej taśmą cel o wielkości około 1 metra i	1= Rzuca piłkę za rękę, nie trafia w cel, ale leci na	



				wysokości około 1 metra nad ziemią. Powiedz dziecku, aby stanęło w odległości około 4 metrów i rzuciło piłkę nad głowę, aby trafić w cel.	odległość 2-3 metrów. 2= Rzuca piłkę nad głowę i uderza w cel.	
M4	0 1 2	Łapanie odbitej piłki	Odbija i łapie piłeczkę tenisową jedną ręką.	Podaj dziecku piłkę i poproś, aby odbiło się i złapało ją jedną ręką.	1= Złapał piłkę jedną ręką po wielokrotnych odbiciach. 2= Złapał piłkę jedną ręką po jednym odbiciu.	
M5	0 1 2	Kopanie	Kopie nieruchomą piłkę tak, aby przeleciała w powietrzu na odległość co najmniej 4 metrów.	Położ piłkę na ziemi przed dzieckiem w odległości około 15 cm i poproś, aby ją kopnęło.	1= Kopie piłkę, która leci na odległość 1-3 metrów. 2= Kopie piłkę, która przelatuje co najmniej 4 metry.	
M6	0 1 2	Szybkość i	W ciągu 5 sekund biegnie 3 metry,	Przyklej dwie linie	1= Wykonuje	



		zwinność biegu	podnosi przedmiot, a następnie biegnie z nim 3 metry z powrotem (nie upuszczając go).	na ziemi w odległości około 3 metrów od siebie. Umieść przedmiot (np. piłkę) na dalszej linii. Powiedz dziecku, żeby stanęło na linii startu, pobiegło tak szybko, jak potrafi, przełożyło przedmiot na drugą linię, a następnie pobiegło z nim z powrotem na linię startu, po czym uruchomiło stoper.	zadanie, ale zajmuje to od 6 do 10 sekund. 2= Wykonuje zadanie w ciągu 5 sekund.	
--	--	----------------	---------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------	--

Zastrzeżenie

Projekt był finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu ERASMUS+. Wsparcie Komisji Europejskiej przy powstaniu tej publikacji nie oznacza poparcia treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

